

О. Л. Богашко

ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

м. Умань

О. Л. Богашко

**ОСНОВИ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Навчальний посібник

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів

Умань

2010

УДК 339 (477)
ББК 65.59 (4 Укр)
Б 73

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (Лист №1/11-5229 від 16.06.2010 р.)

Рецензенти:

Гуткевич С. О. – доктор економічних наук, професор, завідувача кафедри менеджменту Європейського університету (м. Київ);

Музиченко А. С. – доктор економічних наук, професор, завідувачий кафедри економіки підприємства, фінансів і туризму Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Костюк В. С. – кандидат економічних наук, доцент, декан факультету економіки і підприємництва Уманського національного університету садівництва.

Богашко О. Л.

Б 73 Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник. – Умань: Видавець „Сочінський”, 2010. – 372 с.

ISBN 978-966-1604-57-4

У навчальному посібнику зосереджено увагу на широкому колі актуальних проблем зовнішньоекономічної діяльності. Важливе місце відводиться питанням розвитку управлінських процесів у фінансовій сфері, міжнародному маркетингу, інноваційній сфері, менеджменті персоналу.

Навчальний посібник розрахований на студентів вищих навчальних закладів освіти, які навчаються за навчальними планами підготовки бакалаврів та спеціалістів за напрямом підготовки „Менеджмент”, а також викладачів цього курсу.

ББК 65.59 (4 Укр)
УДК 339 (477)

ISBN 978-966-1604-57-4

© Богашко О. Л., 2010

З М І С Т

ВСТУП	7
ЧАСТИНА I. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СУБ'ЄКТИ, ВИДИ ТА МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ	10
РОЗДІЛ I. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	10
1.1. Предмет та завдання вивчення дисципліни „Основи зовнішньоекономічної діяльності”.....	10
1.2. Зміст категорій „зовнішньоекономічна діяльність” і „менеджмент зовнішньоекономічної діяльності”.....	11
1.3. Види зовнішньоекономічної діяльності.....	14
1.4. Основні функції зовнішньоекономічної діяльності.....	17
1.5. Зовнішньоекономічна діяльність в умовах глобалізації міжнародної економіки.....	24
РОЗДІЛ II. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	28
2.1. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, як організаційно-економічна система: основні складові, їх взаємозв'язок та взаємообумовленість.....	28
2.2. Система принципів зовнішньоекономічної діяльності, їх вплив на організацію зовнішньоекономічної діяльності в Україні.....	33
2.3. Законодавча база та організація державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.....	38
2.4. Зміст та сутність методів управління і регулювання зовнішньоекономічної діяльності.....	44
2.4.1. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.....	44
2.4.2. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.....	49
2.4.3. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.....	58
2.4.4. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.....	62
2.4.5. Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності.....	71
2.5. Стан і головні напрямки розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Необхідність перебудови зовнішньоекономічних зв'язків.....	79

ЧАСТИНА II. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОДУ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗОВНІШНІ РИНКИ.....	86
РОЗДІЛ III. ОРГАНІЗАЦІЙНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЗЕД НА ЕТАПІ ВХОДЖЕННЯ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК.....	86
3.1. Мотиви виходу підприємства на міжнародні ринки.....	86
3.2. Функції менеджменту, принципи і методи управління зовнішньоекономічною діяльністю фірми (підприємства).....	89
3.3. Організаційна структура менеджменту зовнішньоекономічної діяльності на рівні фірми (підприємства).....	93
3.4. Організаційна система менеджменту зовнішньоекономічної діяльності фірми (підприємства): зовнішньоторговельна фірма, посередницька фірма.....	95
РОЗДІЛ IV. СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ПЕРЕДУМОВА УСПІШНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	102
4.1. Стратегія та стратегічне планування у зовнішньоекономічній діяльності.....	102
4.2. Процес вибору стратегії зовнішньоекономічної діяльності.....	105
4.3. Стратегія експортної діяльності	109
4.4. Стратегія імпортової діяльності.....	113
РОЗДІЛ V. ПОШУК І ОЦІНКА ЗАКОРДОННИХ ПАРТНЕРІВ.....	117
5.1. Ділове партнерство в зовнішньоекономічній діяльності.....	117
5.2. Поняття і види торгово-посередницьких операцій.....	118
5.3. Класифікація фірм, діючих на світовому ринку.....	124
5.4. Головні критерії вибору ділових партнерів.....	133
ЧАСТИНА III. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ОПЕРАЦІЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	139
РОЗДІЛ VI. ОРЕНДНІ ОПЕРАЦІЇ В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	139
6.1. Орендні операції як вид зовнішньоекономічної діяльності.....	139
6.2. Поняття і види міжнародних орендних операцій.....	140
6.3. Умови міжнародної орендної угоди і обов'язки сторін.....	141
6.4. Міжнародний лізинг: суть, види, переваги і недоліки.....	143

РОЗДІЛ VII. ІНВЕСТУВАННЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ З ІНОЗЕМНИМ КАПІТАЛОМ.....	153
7.1. Організація та функціонування підприємств з іноземним капіталом.....	153
7.2. Сутність функціонування підприємств з іноземним капіталом.....	154
7.3. Порядок створення підприємств з іноземним капіталом.....	156
7.4. Ефективність функціонування підприємства підприємства з іноземним капіталом.....	163
 ЧАСТИНА IV. УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ.....	 168
 РОЗДІЛ VIII. ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ....	 168
8.1. Особливості функцій менеджменту в ТНК.....	168
8.2. Специфіка планування та рівні прийняття рішень в ТНК.....	171
8.3. Культура міжнародних корпорацій і управління персоналом.....	176
8.4. Особливості комунікацій і контролю в ТНК.....	179
 РОЗДІЛ IX. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЯК СКЛАДОВА МЕНЕДЖМЕНТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	 183
9.1. Управління персоналом як особлива, специфічна функція менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, її сутність та зміст.....	183
9.2. Навчання та підвищення кваліфікації, розвиток персоналу.....	186
9.3. Роль і місце мотивації в формуванні внутрішньої системи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.....	188
9.4. Оцінка та контроль якості персоналу, як система зворотного зв'язку, що забезпечує досягнення стратегічних цілей на зовнішніх ринках.....	190
 РОЗДІЛ X. МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗОВНІШНЬОГО РИНКУ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	 194
10.1. Специфіка та управління маркетинговою діяльністю на зовнішніх ринках.....	194
10.2. Міжнародний маркетинг та його основні напрямки.....	195
10.3. Об'єкти маркетингового дослідження.....	197
10.4. Вплив факторів зовнішнього середовища на організацію та вибір методів маркетингових досліджень на зовнішніх ринках.....	201

ЧАСТИНА V. ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	205
РОЗДІЛ XI. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИЙ КОНТРАКТ З КУПІВЛІ- ПРОДАЖУ. ПРОЦЕДУРИ УКЛАДАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ДОГОВОРІВ.....	205
11.1. Управління контрактною діяльністю та практика ведення комерційних переговорів.....	205
11.2. Процедура укладення зовнішньоекономічного договору (контракту).....	209
11.3. Види договорів (контрактів) купівлі-продажу товарів.....	213
11.4. Зміст та структура зовнішньоекономічного договору (контракту).....	216
РОЗДІЛ XII. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ.....	223
12.1. Роль транспорту у зовнішньоекономічній діяльності.....	223
12.2. Критерії вибору виду транспорту для зовнішньоекономічних перевезень.....	226
12.3. Організація зовнішньоекономічних перевезень основними видами транспорту.....	230
12.4. Послуги транспортно-експедиційних підприємств в зовнішньоекономічній діяльності.....	248
РОЗДІЛ XIII. СТРАХОВИЙ ЗАХИСТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	256
13.1. Сутність та види страхування зовнішньоекономічних операцій....	256
13.2. Страхування зовнішньоекономічного ризику.....	261
13.3. Ризики пов'язані із здійсненням валютних операцій та їх страхування.....	273
13.4. Страхування вантажів при експортно-імпортних операціях.....	280
ТЕСТИ.....	293
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК.....	325
ЛІТЕРАТУРА.....	368

ВСТУП

Зовнішньоекономічна діяльність являється важливою складовою суспільного розвитку України, незважаючи на зміни в політичній ситуації, економічній кон'юнктурі та правовому середовищі. Сучасний етап розвитку світових господарських зв'язків характеризується розширенням усіх форм міжнародних економічних відносин на основі швидкого росту продуктивних сил, який обумовлений прискоренням науково-технічного прогресу. Наслідком цього є постійно зростаюча концентрація виробництва й укрупнення його розмірів, розвиток міжнародної співпраці. Особливістю економічного розвитку є швидкий ріст міжнародної торгівлі науково-технічними знаннями і результатами виробничо-технічного співробітництва, а також характерний бурхливий ріст ринку послуг (страхових, лізингових, транспортних тощо).

Формування ринкової економічної системи в Україні потребує її інтегрування зі світовим економічним простором. Це можливо лише за умов створення високоефективного механізму функціонування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, належної підготовки фахівців у даній галузі.

Практична спрямованість менеджменту зовнішньоекономічної діяльності полягає в раціоналізації системи прийняття рішень у сфері міжнародного бізнесу, підвищенні ефективності інвестицій у цій сфері, перетворенні зовнішньоекономічних зв'язків у фактор економічного зростання і розвитку.

В зв'язку з цим, слід відмітити, що дисципліна „Основи зовнішньоекономічної діяльності” формує базову систему професійних навичок майбутніх спеціалістів у сфері зовнішньої торгівлі, виробництва та послуг. Програма підготовлена на базі вивчення зарубіжного та вітчизняного досвіду, аналізу практики здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Метою викладання дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення в умовах ринкового середовища, спрямованого на набуття необхідних спеціальних знань про об'єктивні закономірності, умови, процеси та специфічні особливості менеджменту в сфері зовнішньоекономічної діяльності в цілому і формування внутрішньофірмової системи менеджменту на окремих підприємствах, набуття вмінь і навичок практичного застосування його інструментів. **Предмет навчальної дисципліни** – основи сучасного механізму зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- забезпечити розуміння студентами сутності зовнішньоекономічної діяльності, цілей функціонування та розвитку, мотивації та передумов її виникнення в певному правовому та економічному середовищі;
- формування стратегічного мислення у студентів та навичок прийняття оптимальних рішень по управлінню зовнішньоекономічною діяльністю;
- забезпечити усвідомлення специфіки і особливостей функцій менеджменту (організація, управління, планування, мотивація, контроль) в умовах невизначеності зовнішнього середовища;
- забезпечити набуття студентами практичних навичок і вмінь щодо планування зовнішньоекономічної діяльності, побудови організаційних структур управління зовнішньоекономічною діяльністю, використання сучасних методів та елементів стратегічного менеджменту і міжнародного маркетингу, формування стратегій експорту та імпорту; використання відповідної політики управління персоналом в залежності від зовнішньоекономічної стратегії фірми.

Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця. Дана дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в області зовнішньоекономічних відносин. Курс тісно пов'язаний із такими дисциплінами, як загальний менеджмент, маркетинг, економіка фірми, фінансовий менеджмент, міжнародні фінанси, право. „Основи ЗЕД” є логічним продовженням таких дисциплін як міжнародні

ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові документи і акти

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. / Верховна Рада України – Офіц. вид. – К.: Преса України, 1997. – 80 с. – (Бібліотека офіційних видань).
2. Про зовнішньоекономічну діяльність. Закон від 16 квітня 1991 р. / Верховна Рада України – Офіц. вид. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України (ІЗВР), 1997. – №1. – С. 333-367. – (Бібліотека офіційних видань).
3. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті. Закон України від 23 вересня 1994 року / Верховна Рада України – Офіц. вид. – К.: Відомості Верховної Ради, 1994. – № 40. – С. 364. – (Бібліотека офіційних видань).
4. Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах. Закон України від 15 вересня 1995 року / Верховна Рада України – Офіц. вид. – К.: Відомості Верховної Ради України, 1995. – №32. – С. 255. – (Бібліотека офіційних видань).
5. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон. Закон України від 15 жовтня 1997 р. / Верховна Рада України – Офіц. вид. – К.: АТ „Книга”, 1997, т. 4, С. 89-97. – (Бібліотека офіційних видань).
6. Про митний тариф України. Закон від 5 квітня 2001 р. № 2371-III // Офіційний вісник України. – 2001. – № 18. – Кн. 1. – С. 240 – 250.
7. Про режим іноземного інвестування. Закон України від 19 березня 1996 р. / Верховна Рада України – Офіц. вид. // Галицькі контракти. – 1997. – № 20. – (Бібліотека офіційних видань).

8. Про страхування: Закон України від 04.10.2001 № 2745-III // www.rada.kiev.ua.
9. Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і типові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які передбачають розрахунки в іноземній валюті. Постанова кабінету міністрів України і Національного банку України від 21 червня 1995 року № 444 (444-95-п). – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
10. Про форму зовнішньоекономічних договорів. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 6 вересня 2001 року № 201. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
11. Про порядок реєстрації і облік зовнішньоекономічних договорів /контрактів/. Наказ Міністерства економіки України від 29.06.2000 року-№136 // Зовнішньоекономічна діяльність: експортно-імпорتنі операції, валютне регулювання. – Офіц. вид. – К.: Видавничий дім „В. Дудник”. – (Бібліотека офіційних видань).
12. Про транспортно-експедиторську діяльність: Закон України від 01.07.2004 № 1955-IV // www.rada.kiev.ua
13. Положення про валютний контроль: постанова НБУ від 17.04.2000 року №49 // Зовнішньоекономічна діяльність: експортно-імпорتنі операції, валютне регулювання. – Офіц. вид. – К.: Видавничий дім „В. Дудник”. – (Бібліотека офіційних видань).
14. Положення про порядок видачі разових /індивідуальних/ ліцензій: Наказ Міністерства економіки України від 17.04.2000 р. // Зовнішньоекономічна діяльність: експортно-імпорتنі операції, валютне регулювання. – Офіц. вид. – К.: Видавничий дім „В. Дудник”. – (Бібліотека офіційних видань).
15. Порядок віднесення операцій резидентів при здійсненні ними зовнішньоекономічної діяльності до договорів виробничої кооперації, консигнації, комплексного будівництва, поставки складних технічних виробів і товарів спеціального призначення. Постанова КМУ від 28.12.94., № 882. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

16. Про транспорт. Закон України від 10 листопада 1994 року. / Верховна Рада України – Офіц. вид. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України (ІЗВР), 1994. – №7. – С. 393-405. – (Бібліотека офіційних видань).
17. Про залізничний транспорт. Закон від 4 липня 1996 року. Верховна Рада України – Офіц. вид. – К.: Відомості Верховної Ради України, 1996. – №40. – С. 183. – (Бібліотека офіційних видань).

Основна література

18. Анцелевич Г. О. Міжнародне право: Підручник / Анцелевич Г.О., Покрещук О.О. – К.: Алерта, 2003. – 410 с.
19. Анцелевич Г. О. Міжнародно-правова регламентація транспортних перевезень: Підручник / Анцелевич Г.О., Покрещук О.О., Ковалевська Л.І. – К.: Зовнішня торгівля, 2004. – 288 с.
20. Горін Н. В. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Н. В. Горін – К.: Знання, 2008. – 330 с.
21. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. П. Гребельник., О. О. Романовський. – К.: Деміург, 2003. – 296 с.
22. Дідківський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / М. І. Дідківський. – К.: Знання, 2006. – 462 с.
23. Дроздова Г. М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: Навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Г. М. Дроздова. – К.: ЦУЛ, 2002. – 172 с.
24. Жук М. В. Комерційні відносини України: організація зовнішньої торгівлі: Підручник / М. В. Жук. – Чернівці: Рута, 2004. – 560 с.
25. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник / За ред. І. В. Багрової. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 580 с.

26. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навч. посіб. / [Козак Ю. Г., Логвінова Н. С., Сіваченко І. Ю. та ін.]; 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 792 с.
27. Кандиба А. М. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / А. М. Кандиба. – К.: Аграрна наука, 2001. – 262 с.
28. Коммерческий портфель (книга коммерческого менеджера, книга аналитика, книга коммерсанта). – М.: 1995. – с. 752.
29. Кириченко О. А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. А. Кириченко. – К.: Знання – Прес, 2002. – 384 с.
30. Кириченко О. А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. А. Кириченко. – К.: Знання, 2005. – 493 с.
31. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч.-метод. посіб. / Н. Г. Георгіаді, С. В. Князь, Х. С. Передало, Р. З. Берлінг. – Львів: „Інтелект-Захід”, 2006. – 256 с.
32. Менеджмент внешнеэкономической деятельности. / Под ред. д.е.н., проф. Кириченко Н. Н. – К.: Надра, 1998. – 464 с.
33. Покровская В. В. Международные коммерческие операции и их регламентация. Внешнеторговый практикум. / В. В. Покровская. – М.: ИНФРА, 1996. – С. 326.
34. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні: Навч. посібник / [Мазаракі А. А., Юхименко В. В., Серова Л. П. та ін.] Під заг. ред. А. А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг. – екон. ун-т, 2003. – 272 с.
35. Рум'янцев А. П. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посіб. / А.П.Рум'янцев, Н.С.Рум'янцева – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 384 с.
36. Старостіна А.О. Ризик-менеджмент: теорія та практика / А. О. Старостіна, В. Л. Кравченко. – К.: ІВЦ „Політехніка”, 2004. – 276 с.
37. Таможенно-тарифное регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине. – К.: „Блиц-информ”, 1996. – 335 с.

38. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. Навч. посібник / Під заг. ред. А. І. Кредісова. – К.: ВІРА-Р, 1998. – 421 с.

Додаткова література

39. Богашко О. Л. Проблеми національної конкурентоспроможності та пріоритети зовнішньоекономічної діяльності України / О. Л. Богашко // Збірник УДАУ. – Умань: УДАУ, 2007. – С. 50–56.
40. Богашко О. Л. Стратегічне планування в системі управління державою і виробництвом // Економіка України: проблеми економічного розвитку. Колективна монографія. / За ред. В. Ф. Беседіна, А. С. Музиченка. – К.: НДЕІ – 2007. – С. 83–86.
41. Власов В. Глобалізаційний вплив – стратегічна основа розвитку міжнародної торгівлі / В. Власов // Економіка України. – 2008. – № 4. – С. 63-72.
42. Внешнеэкономическая деятельность предприятия / Основы. Учебник для вузов. Под ред. проф. Стровского Л. Е. – М., Закон и право. ЮНИТИ. – 1996. – С. 408.
43. Внешнеторговые сделки / Составитель И. С. Гринько. Сумы: фирма „Реал”, 1994. – с. 464.
44. Внешнеторговый справочник. – М.: Дело и сервис, 1998. – 512 с.
45. Гражевська Н. Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в глобальному постіндустріальному вимірі / Н. Гражевська // Економіка України. – 2008. – № 9. – С. 54-63.
46. Гуткевич С. О. Організація управління інвестиційним процесом / С. О. Гуткевич // Навч. посібник. – К.: Вид. 2-е доп. Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 61 с.
47. Деловая переписка и контракты. Русско-английский справочник по ведению деловой переписки и составлению контрактов. – М.: Паимс, 1994. – 312 с.
48. Довгань В. Франчайзинг: путь к расширению бизнеса / В. Довгань. – Тольятти, Дека-пресс, 1994. – 230 с.

49. Деловой контракт с зарубежным партнером. – К.: „Либра”, 1993. – 212 с.
50. Деловой протокол и этика. – М: Информационный центр „Коринф” при В/О „Росвнешторг”, 1994. – 131 с.
51. Змеев А. А. Роль торгов на рынке развитых стран / А. А. Змеев. – М.: 1993. – с.100.
52. Захаров В. В. Логистика, эффективность и риски внешнеэкономических операций / В. В. Захаров. – К.: ИНЭКС. – 2000. – 98 с.
53. Костюк В. С. Економічна теорія: Підручник / В. С. Костюк, А. М. Андриющенко, І. П. Борейко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 282 с.
54. Козик В. В. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б. Даниленко. – К: Знання-Прес, 2003. – 406 с.
55. Кузнецова Н. В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине: Практ. пособие. / Н. В. Кузнецова. – К.: СПЛАЙН, 1998. – 220 с.
56. Музиченко А. С. Інвестиційна діяльність в Україні: Навч. посібник. – К: Кондор, 2009. – 406 с.
57. Назаренко В. М. Транспортное обеспечение внешнеэкономической деятельности / В. М. Назаренко, К. С. Назаренко. – М.: Информцентр, 2001. – 185 с.
58. Новицкий В. Внешнеэкономическая деятельность и международный маркетинг / В. Новицкий. – К.: изд „Либра”, 1995. – 190 с.
59. Недужий И. И. Международные торги / И. И. Недужий. – М.:, 1995 – 144 с.
60. Ноздрева Р. Б. Маркетинг: Как побеждать на рынке / Р. Б. Ноздрева, Л. И. Цыгичко. – М.: Финансы и статистика, 1991. – 304 с.
61. Официальные правила интерпритации торговых терминов МТП. Incoterms 2000. – К.: ООО „ЕвроТрейдКонсалтинг”, 2000. – 230 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Богашко Олександр Леонідович

**ОСНОВИ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Навчальний посібник